

A „Kolozsvari Közlöny“ megjelenik minden szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztőségi szállás.

piacz-sor, Dietrich-ház, 277 sz. hová a lapot illető küldemények, u. m. kéziratok és hirdetések utasítandók. Bérmentetlen levéleket csak r. dolgozóztársainktól fogadunk el.

KOLOZSVARI

KÖZLÖNY.

Politikai, tudományos és szépirodalmi lap.

Előfizetési díj:

Félévre 5 frt. p. p.
Negyedévre 2 „ 40 kr.
Egy hóra 1 frt.
Az előf. pénznek Stein J. könyvkeres-
ledésbe, bérmentesen küldendők.

Hirdetéseket
szorokint 1 ezüst krajczárért, irodalmia-
kat 2 ki-ét gyorsan közlünk.

GAZDASÁGI EGYLETÜNK.

Jelen viszonyunk közt, a nevelést s irodalmat kivéve, az anyagi tér az egyedül, melyen a honfi hazájáért áldozhat, valamint mélyen értelmiségét, tevékenységét hona javára fordíthatja, s melyen hatni kötelessége mindennek, ki hon-polgár nevére érdemes akar lenni.

Hazánk anyagi állása jobbra változtának egyik fő emeltyűje gazdasági egyletünk, azaz lehet az még inkább, s azzá kell annak lennie, ha gazda-közönségünk pártoló részvéte azt a kellő mérvre emeli s módot nyújtand nek szűles kiterjedésű hatásköre teljes felöllehetésére. Mert, ha bizonyos az, hogy részvét semmi nem gerjeszt annyira mint felmutatott szép eredmények; még kevésbé kétségbe vonható azon igazság, miszerint a legszentebb ügyekértől is csak a részvét s pártolás arányában várhatunk eredményt.

Egyletünk, 2 1/2 évi életéről öntudattal mondhatja, hogy az nem folyt le erejéhez mért jó hatás, nem főként oly intézkedések kezdeményezése nélkül, melyek jó eredményét kétségtelenül érezendjük.

Mind a mellett fájdalommal tapasztaljuk, miszerint az egylet gazdasági közönségünk igen csekély töredéke méltatja eddig pártoló figyelmére, s az a nagy gazda-közönség előtt irányban s működésében majd nem teljesen ismeretlen. Jövedelme is folytonosan nő ugyan, de működhetésének e sarkalatos föltétele hiányában a nagy köveleseknek alig tehet eleget. Hitem szerint ez annak tulajdonítható, hogy közelebbi években rendes hírlapirodalmunk nem lévén, az egylet tényei csak évlapjai által közölthetettek s így kevesünknek jutottak tudomására.

Most, midőn két lappal is bírunk, kötelességünk az egylet irányára, annak működése iránt gazda-közönségünket lehető legtekélyesebben tájékoztatni, eloszlatni a körüli homályt, megcáfolni mindazon vádak, melyekkel némelyek, felületes megvizsgálás után illetik.

A homály elűzése, s kételyek oszlatása kötelességünk ezen érte az, mi tollat ad kezembe, mondja abba a jelen sorokat.

Egyletünk működése, tudomra eddig, mind irodalmunkban, mind részvényeseiből álló közgyűléseiben csak is helyes elismeréssel találkozott. Magány körökben azonban itt-ott hallottunk egyes gáncsoló megjegyzéseket, melyek a központtól távolabb levő gazdák könnyen meghűthetnek az ügy iránt, s eltartozhatnának azt az egyletbe lépéstől.

E vádak közt legártalmasabb, bár minden alap nélküli az, hogy vezetőink iránytévészte, a gazdasági egyletet kertészeti egy-

letté változtatták volna. — Lássuk, mit tett az egylet a kertészetről, miért tette azt, s hibázható-e érte?

Remélem, e sorok minden elfoglaltan olvasó előtt kétségtelenné teendik az elkenkezőt, s megnyugtatóndják azt az egylet irányára felől.

Az egylet 1854 febr. 26 ikán alakult meg; elődjétől összesen alapul néhány könyvet, parcszlsruen gépet, s azon kis fekvő birtokot, mely figyelmess megvizsgálás után, tekintve azt, hogy egyletünknek nem volt mód, az abba kellett tetemes beruházásokkal megtenni, az egylet céljaira teljesen használhatlannak bizonyult.

Junius közepén, mind a mellett, hogy 77 egyen kértett volt fel aláírók szerzésre s 431 az aláírásra külső levélben, az egylet tagjai összesen 51-en voltak.

Ezen csekély részvét mellett sem késett azonban az egylet már II-dik közgyűlésén a tett mezejére lépni. Minthogy az eddig biztosított alapotke kamatösszege oly csekély volt, hogy azzal valami nagyobbbszárú létesíteni nem lehet, az igazgató választmány odautasított, hogy egy okserü gyümölcs- és szőlőiskola alapját — minek felállítására egy is egyik nevezetes kötelessége mind den gazd. egyletnek — mentől előbb és biztosabban vesse meg. — Ekkor bérletetett ki 3 évre ideiglenesen kertünk, nagy erőfeszítéssel s honfui buzgalommal beállított, s az itt szépen diszlo gyümölcs- és szőlőcsemeték ártatlan okai az egylet ellen támasztott fentebbi vádnak.

Kérdem, helyesb lett volna-e az egyletnek könyvelmes semmítvése várni be azon időt, mikor nagyobb pénzereje a tisztán gazdasági téren költségess működésre képesíté? vagy helyesebb volt leróni kötelességeiből meynit lehet, s kezdeni olyat, minek eredménye hamar felmutatható lévén, az, mint éltel, bizalmat gerjeszteti, sőt rövid időn az egylet pénztárát még directe nevelni is hitvatva volt? A két eljárás közül könnyűnek tartam kiválasztani a jobbat.

Ha megnézzük a külföld hasonló intézeteit, testvérhazánk gazdasági egyletét, mind den működése egyik fő águl tűnend előnk be az okserü gyümölcsfa-nevelés, s jó gyümölcsfajok terjesztése, s átátandjuk, hogy egy letünk e téren működése még akkor sem hibáztható, ha kizárólag e térre, a kezdetben nem a pénzügyi szorítottat volna is. Tenni kell ezt már csak azért is, mert még néhány ölon tett a körüli kísérleteinkből, hogy lennagpogásával vagy gipszzel trágyázott földben diszlik-e jobban a bivic, az aprobezzal alig merithetnek hasznót, egy két darab biztos helyről illő áron vett jóféle gyümölcsfa már nagy jótétemény nekik, tetemesen köny-

nyitve családjuk olcsó s egészséges táplálkozását. Hogy mily fontos részét teszi az okserü gazdasátnak a gyümölcsfaterenyésztés s haszonkertészet, mutatja azt azon figyelem, kiterjedett s folyton nyitva álló tér is, melyet a jelles gazd. lapok ez ügynek szentelnek.

Hogy a riesling s bakator szőlő szaporítása ne lenne helyes gazdasági irány, szép borászati jövővel bíró hazánkban, azt még bajosabban hithetné el velem valaki. — Azt sem tarthatom hibának, miben netalán a felületess vizsgáló megütközött, hogy néhány jelles asztali szőlőfajta is szaporított kis mértékben iskolánkban. A mellett, hogy a jó keresztetnek s ezek eladásával is növelhetjük tőkénket. Ezen célból használtott a fasorok közti üres tér dinya termelésre is. Ezen kertből ez őszön sok csemete, s gyökeres vesző jut a gazda-közönség birtokába illő áron, s a bejött összegezen veend az egylet még egy darabot szőlőjéhez, éppen a riesling nagy mértékben szaporíthatására. Ez sem nem rossz, sem nem káros eredmény, sem gazdasátnak nézve egyletünknek az e téren működési jövendőben sem szabad megszakítania. Bizonysa be valaki, hogy az egylet birtokán költségén rózsát vagy georginát neveltek s én magam leszek első megrovója a ferde irányban. Addig azonban szabad legyen lehető rövidséggel felemlítenem egyletünk egyéb tetteit s megkérdeznem, nem tisztán gazdasátnak emelésére törek-e azok?

(Folytatjuk.)

Tisza László.

A kolozsvari keresk. és iparkamara 1856 oct. 7-kén tartott XI. közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

(Hivatalos kivonatban.)

(Vége.)

A statisztikai osztály számára beérkezett: 1.) a casino-egyletek jelentése Tordáról, Dézsről és Zilahról; 2.) a balassalvi egyesült gymnasium igazgatójának tudósítása az ottani nyomda állása felől. 3.) Torma Károly úr értesítése a csicsokereszt-úri malomok vagatásáról. — A kamara s tudósításokat szives köszönettel veszi. különösen T. K. úr figyelmeztetését a malomok vágása körül használt czelszerűen eljárás iránt. E tudósítás szerint a köfjétes annyira helytelenül történik, hogy nem sokára szinte lehetlenné válik. A köfjétes minden terv nélkül s pusztá kényők-kedvők szerint esnek a trachyt-rétegeknek, a melyekből a hegység áll,

TÁRGZA.

NEMZETI SZINHÁZ.

Csütörtökön (nov. 20): „Medicis Katalin“; pénteken: szünet; szombaton: „Kalandor és Kékszakál“; vasárnap: „A vénbakkancsos és fia, a huszár“; hétfőn: szünet; kedden: „Bibor és gyász“; szerdán: „Ravennai viador.“

Még akkor is, ha hetenkint kétszer megjelenő tárcánkban a színházi szemle nem szorongna oly keservesen a többi cikkek közt, melyek rea már is görbe szemeket kezdenek vetni, megmondjuk igazán: csak alla breve szólnánk egy darabról, minő a „Kalandor és Kékszakál“, melyet Csehi Sándor Sue hasonczimú regénye után irt, s mely f. hó 23-án színházunkban először — s valószínűleg utószor — adatott. E soi disant színmű nem sokkal több, mint színészek általi elbeszéléstése az éppen nem dramatizálható regénynek. (Egy jelenetet és párbeszédet, mely a színpadon megitt éppen foly, a kalandor maga beszél el a közönségnek!!!) E regény fejlesztése, bonyolítása s themájának végmegoldása, tehát az egész szerkezet feltűnően drámai törvények szerint van tartva — s e körülmény nem egy gyakorlatlan író csábított annak színpadi kidolgozására, — de lényeges művészi csak a regény szabadabb föltételeinek felelnek meg. Meséje mesterileg van kikerekítve, de e cselekvények inkább festőiek, leíróiak, s mind ezek, mind a jellemek igazsága utólagos motívumokon nyugszik. Nem csoda tehát, hogy Csehi ur, kit különben szívesen üdvözlünk az irodalom sorompói közt, s kinek tehetségéről határozott ítéletet hozni most még tartozkodunk, a sisypuszi feladatnak nem birt megfelelni. Színműve nélküli mindazon tulajdonokat, melyek annak csak közpészertű műbecset is adnának. A határozott jellemfejlesztés, lélek tani indoklások, s általában a compositio hiányait egyes, érdekébrészto jelenetek feltűntetése sem pótolja. A darab vontatott, határozatlan menete fárasztó a nézőre. Hasonlítjuk az egészet mind művészeiben mind műgészében, a délibáb éppen elmosódó képleteihez, melyekre hiába mereszti az ember szemét, hogy azok-

nak igazi alakját, színét kivége; az ingadozó ábrák hol egybefolyanak hol lomhán emelkednek egyes, formátlan tömegekké; úgy tesz szik, mintha most egy távoli házat, majd egy remegő fát, majd ismét egy lengő tornyot látnál; de imé, éppen midőn határozott körvonalatok, jellemző színek kezdene fölvenni, egyszerre lerokkad a ház, leomlik a fa, ledől a torony, s a színtömegek ismét egy zavarék-egészszé folynak össze. — A darabnak egyebiránt, még hibái mellett is, némi érdekelt kölcsönözhetett volna Crous-tillac jellemje; de azt Rónai egészen tönkre tette, midőn abból valóságos jöli-garçont csinált, s így e tragi-komikus szerepnek élet elvette. — Többet és kevesebbet nem szólhatunk a „Kalandor és Kékszakál“-ról.

Szízeti jeles népszínművének (A vén bakkancsos stb.) előadása egyike volt a legsikerültebb előadásoknak. Gyulai, mint kocsmáros, Balogh K. mint vén bakkancsos helyesen marquirozó, eleven játéka által jó kedvben tarták a szép számú közönséget. mely őket tapsokkal jutalmazta. Filippovicsné szíjben játszott, mint énekelte. Filippovics szíjben énekelhetett volna, mint játszott. Turesányi Ilka (Pista, kis bojtár) szerepecskéjét szeretetreméltólag bártan s meglepőleg helyes hangsúlyozással mondta és adta Török (Friczi) ismét határlankodott. Nem ártana, ha egy kissé lehiggasztaná magát, hogy ne hevüljön mindig túl az aesthetica határain. — Egyebiránt a szerepek jól voltak betöltve, s ezért ismételtük, ez esti előadás egyike volt a legsikerültebbeknek. Játék végén Bogdán Béla magán komoly tánczazzal volt szerencsés föllépni.

Hegedűs 50 arany pályadíjt nyert történeti drámája „Bibor és gyász“ csekély számú közönség előtt került színpa. P. Kornelia (Idyll) mint rendesen öntudatos művészzel játszott. Rónai (II. István) testileg lelkileg nyomorult királyt ábrázolt; beteges, nyögdecselő szavata lehetett volna kevésbé egyhangu. Pesti (Béla) csinosan adta a vak herczeg szerepét, azonban szintén egyhangulag szavalt. Egy 25-öd rangu szereplő belesült nyul-farknyi szerepbe. Ugy-e a háttérben, hová a különben jó torku sugó hangja nem igen jól hallatszik, bajos dolog elmondani tiz szót?

Halm Frigyes „Ravennai viador“-ának adatásán nem sokkal több néző jelent meg, mint azelőtti estén. Pedig ez ismét egyike vala a legsikerültebb előadásoknak. Gyulait (Caligula) a szereplők közt első helyen kell említnünk. Játéka tökéletesen kielé-

gíté a műgényeket. Egy caesar meghasonlott, nyugpontot soha és semmiben nem találó, blazirt kedélyállapotát oly annyira élethíven tükrözteté vissza, szavata és tagjátéka annyira összhangzó volt, hogy benne jelesb színészeink egyikét kell megmagneveznünk, ki még mindig tovább fejthetné tehetségét, ha magának határozottabb szerepkört választana és — szerepeit szorgalmasan betanulná. Rónai (Thumelicus) nem kevésbé helyesen fogta fel szerepét, s erőteljes játéka és szavata által a nyers jellem viador lelkét minden oldalról helyesen tüntette fel. Váradiné (Tusnelda) sok enphasissal és nem kis hatással játszott. De, ha szabad megjegyeznünk az a folytonosan forcirozott elegiai hang viszzahat. Ha több mértékelt tartana, s művészi fokozatok szerint használna fel hangját, a mellett, hogy feladatát könnyűtne, azt még tökéletesebben és hatásosabban oldhatná meg. Filippovicsné (Lycisca) igen szépen játszott, s mindnyájuk zajos és valóban kiérdemelt tapsokban részesültek. Majd minden este abban részesülnek Pongrácz szép és jól exequalt zenedarabjai s, melyek közt, hallomás szerint, újabbakat is hallandunk.

Ma kezdi meg vendég szereplősei sorát Szerdahelyi Kálmán, a pesti nemzeti színház rendes tagja és az ottani közönség kedvence, ki pár hétig fogja gyönyörködtetni és melegebb részvétre ébreszteni kissé közönséges közönségünket. Ugy reméljük. Majd meglássuk!

— ayo —

NEM UGY VAN MOST, MINT RÉGENTE.

Nem úgy van most, mint régente,
Nem minden legény levente.
Urft lett most a gyerekből,
Le is cseppen a nyeregéből.

A legénynek szeretője
Minden rosztól volt mentője!
Most van neki imádjója!
Ki az orránál hurozolja.

nem léteznek, csak az általános szokást vehetjük irányadónak, főképp ha a szokás a kérdés természetével leginkább megegyezik. Köztudat szerint Erdély minden városában az országos vásárokat nézt régi szokás, hogy az idegeneknek a vásár napja előtt és utáni, s így három nap szabad az árulás. A kamara ezt helyesnek is tartja, minthogy az országos vásárokkal egybekötött s azt rendesen megelőző barom- és termény-vásárok látogatóinak könnyebb alkalom nyílik a szükségesek bevásárlására, ha nem kell még a vásár napjára várniok, hanem azt a megelőző napon szabadon tehetik. Ez elővásárok rendesen élelkekben is szoktak lenni magánál a vásárral. Miután az országos vásárok nálunk még mindig hatalmas emeltyűi az ország fejlődő iparának s kereskedelmének, s miután a hasonló megszorítások mind a vásárok látogatását csökkentenék, mind a különben is hanyatló forgalmat csak zűbasztani képesek: a kamara e fenforog esetből alkalmat vesz magának megkérni a k. fejevári cs. kir. járáshivatal, hogy ne csak panaszkodni, de minden más vásárlátogatóknak az eddigi, s helyes szokás gyakorlatát megengedni sziveskedjék.

Másodolnok úr a mult közgyűléstől kapott megbízatásánál fogva jelenti, hogy a tanácskozmányi jegyzőkönyvek külön lenyomatát illetőleg értekezett a helybeli t. lapszerkesztő urakkal, s a „K. Közlöny” szerkesztő tulajdonosa késznek nyilatkozott a kamarától ajánlott feltételek elfogadására. A külön lenyomatok példányszámát 300 ban állapítván meg, intézkedés történt, hogy a mult gyűlés jegyzőkönyve külön lenyomatban is kapható legyen.

LAPSZEMLE.

© Az engedélyezett vasutak építésének sorozata tárgyában igazolására annak, hogy az eddig engedélyezett vonalak nem veszik túlságosan igénybe a birodalom pénzforgalmát, az Ö. Z. következő, valószínűleg felsőbb helyen sugallott cikket hoz: Az engedélyezett vasutak rendszerében két csoportot kell megkülönböztetni. Az első azon vonalokból áll, amelyek az egész vasúti hálózat elemeit képezik, s azért szükségképpen legott hozzá kellett fogni ezek építéséhez. A másik csoportba azok tartoznak, amelyeknek engedélyezése szükséges volt ugyan, de építését mindjárt foganatba venni a vállalkozó érdekei és a pénzügyi viszonyok kellő figyelembe tartása nem követelték. Ha az ezen vonalak természetében rejlő különös jogi nyelveket megkülönböztetjük, látni lehet, mily helyes mérték van tartva annak meghatározásában, hogy mit kell legott tétevézés nélkül építeni és bevégezni, és mely vonalak csatlakozóknak aránylag rövid időközben amazokhoz.

Az első csoportot ugyan is a következő vonalak alkotják, a melyeknél a munkába vett és ez után munka alá vevendő mfdket megkülönböztetjük:

Erzsébeth-vonal 23 mfd. 23 mfd. 55 mfd.

Tiszai-vonal 25 „ 70 „ 95 „

Alladalmi vasutárs. 31 „ „ 31 „

Reichenberg-pardub. 24 „ „ 24 „

Keleti alladalmi 8 „ 11 „ 19 „

Horváth-slavoniai 10 „ 38 „ 48 „

Lombard-velencei 9 „ 39 „ 48 „

139 „ 190 „ 320 „

E szerint az építés alatt levő egész vonal

tesz 130 mfdet. A mit pedig csak ezen vona-

lak építése elhaladása után kell felépíteni

190 mfdet. Ezen 220 mfdnyi vonal építése öt vagy hat esztendőre terjed, tehát valóssággal ezek azok, a melyeket a birodalmi vasúti hálózat kiegészítésére létre kell hozni.

A második csoportot képezik:

A. Ferencz-József vonal	150 mfd.
Kelet-galicziai	80 „
Karnioliai	50 „
Nyugot-cseh	40 „
együtt	320 mfd.

Ezen csoport az elsővel mintegy 640 mfdet adna. Ha a tirolit vonalat, melynek legnagyobb részét a kormány már megépítette, s az erdélyit, a mely még csak keletkező-félben van, ide számítjuk ezen szám 800 mfdre rugna. Ha a két csoportot meg nem különböztetjük, lehet ok némi aggodalomra, de ha megkülönböztetjük, még pedig oly értelemben, a minőben a kormány rendszerét kívánja, akkor minden aggodalom nélkül kérdehetjük, hogy az első csoport építése feladatát, egy oly ország, minő Austria nem könnyen megoldhatja-e, hogy a vállalkozók érdekében a második csoportba levő vonalak építése is az első csoportbeliek bevégezése előtt jóval előbb megkezdődhessek.

APRÓ HIREK.

* Dr. Haynald erdélyi püspök ómlga folyó hó 17-dikén a bérnálás szentségének kiosztása végett Brassóba érkezett, hol ünnepélyesen fogadtattott. Másnap Böhm Mátyást, a negyven éves iskola-tanítót a koronás érdemjellel díszít fel, s tisz. Erős Modestus jubileumának alkalmára egy óráig tartó, meghatározó beszédet mondott.

* Jövő számunkban egész terjedelemben fogjuk közölni a m. miniszterium legközelebbi leiratát, mely az erdélyi volt földbirtokosokat illető urbi kárpótlásokra vonatkozik.

* Salamon Ferencz, egyike kitűnőbb műtészainknak, a „Budapesti Hírlap” sok oldalu műveltségéről ismert tárczaírója és János Ferencz, kit legjelesebb természet-tudósaink közt szoktunk említeni, mindketten erdélyi hazánkiai. Népszerű folyóiratot szándékoznak megindítani, melyben a találmányok történetét, azoknak körülményeit és minden érdekes fölfedezést mulattató modorban fogják megírni. Semmi kétségünk benne, hogy e vállalat kitűnő pártolásban fog részesülni.

* Papp Miklós „Rajzok a multból” című történelmi beszéltétre nyit előfizetést. E beszéltétre „koronként fognak megjelenni 10—12 éves kötetekben.” Az első kötet előfizetési ára 40 kr.

* A soproni cs. k. közigazgatási területen a földterhermentesítési munkálatok végképp befejeztetvén, az e munkálatok megbizva volt országos bizottság azon körültekintő felosztattatott, s helyébe ugyan e közigazgatási kerület számára cs. k. földterhermentesítési pénzalap-igazgatóval állítottat, hova az e tárgybani intézkedések fognak jövőre utasíttatni.

* Bécsben egy bizottság az ottani mézárászoknál kísérleteket tett: vajjon az állatokat nem lehetne-e egyszerűbb, s az eddigig kevésbé kegyetlen módon kivégezni. Eddig az állat agyára több ütést intéztek, hogy elkábítsák, s csak azután vágják le. A mostani kísérlet eredménye azonban ez embertelen módot egészen nélkülözhetővé teszi. Ugyan is kitént, hogy ha egy óralaku, hegyes eszközt az ökörnek szarvak közti lágyabb főrése és

nyakszirtje körül beütnek, ez uton az állatnak rögtön kimúlása idézhető elő. Mint mondják, e módor általánosan gyakorlathoz fog hozatni.

* F. h. 20-kán—írják az Ö. Ztg.-nak Triestből—éppen midőn a császári ebédhez leültek volna, a helybirtokosok épületben egy röppentyű szét pattant, s tüziadóra szolgáltatott alkalmat. Alig jelentették ezt a Felségének, a lovagias Fejedelem az öt üdvözölve körülsegítő sűrű néptömegben át személyesen a veszély helyére sietett, mely azonban a tüzőlők célzása, serény működése következtében csakhamar elhárított.

* Az államvasuti társaság az erdőségekben jártas szakembert bízta meg, ki a vasutonalak falkali beültetését fogja eszközölni. A hófúvatagok ellen szolgáló fűzfá-ültetvények mellett, meg a vonalörök számára gyümölcsös kerteket is fognak alapítani.

* Allg. Zeitung a következő újdonságot közli, a nélkül, hogy miképp meggyőző alapossága felől magára vállalja a felelősséget. Albrecht ő. cs. k. fősége a főhadparancsnokság elnöke lesz; Radetzky tábornagy nyugalmába lép s Lombard-Velence polgári főnöke Károly Lajos ő. cs. k. fősége lesz, alkirály címmel.

* Hírlapi kacsák. — Honnan származott a mesés hírek ezen miképpézzel történt elnevezése? Erre az „Annuaire de l'Académie” igen érdekes adomával felel: „Car-nelissen Herbert az író, igen boszankodott azon baklövésért, melyeket az újságírók elkövettek. Majd megrémült őket, gondola, s egy történetet főz ki agyában a kacsák óriási étvágyáról. Közlebb-ről, ezt írta, bizonyos természetudományi észlelet megfigyelése végett ötszázszázharminc husz kacsát, egyet megöltek, azt tollastól föl vadgalták, s a többi tizenkilencet odadobták a darabokat, melyeknek egy perc múlva se híre se hamva. A másodikak is feldarabolták, s a tizenhöz kacsá szinte felhalsolta a darabokat, a tizenhét a harmadikat, végre egy fel-ettek egymást, hogy egyetlenben egy kacsá maradt, melynek e szerint a többi tizenkilencz gyomrában volt. Alig nyomatott ki e hír, több lap, melyek vakon kapdosnak újdonság után, átvette azt, s így megkerülte egész Európát, sőt kivándorolt Amerikába is, honnan egy év múlva bámulatra méltó szépen kikerekítve került vissza. Ez idő óta minden megfigyelésnél kikötött a képzelőerőcsinálta hírt: kacsahírnek, hírlapi kacsának neveznek.

Hivatalos.

Törvénytörvényi hirdetések

Kivonatban.

A károlyfejevári megyei cs. k. törv. szék f. é. novemb. 6-ról 2640 sz. a. tudatja, hogy károlyfejevári kereskedő Lázár Marton vagyonára kihirdetett csőd meg van szüntetve, minthogy a hitelezők ki vannak elégítve.

Az erdélyi cs. k. helytartóság f. é. novemb. 20-ról 26.136 sz. a. pályázatot hirdet a szebeni tanácsnál megírt tanácsosi állomásra 900 e. ft. évi fizetéssel. Az ajánlók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. decemb. végeig.

A dézs megyei cs. k. hivatal f. é. novemb. 17-ről 6779 sz. a. pályázatot hirdet a mocsai járás hivatalnál megírt írnoki állomásra 350 e. ft. fizetéssel. Az ajánlók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. decemb. 20-áig.

A szászrégeni cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. novemb. 1-ről 2630 sz. a. felhívja felfalú birtokos Szabó Samuelt, elene kereskedő Hellwig Károly által 57 váltó rft. 11 kr. iránt indított kereset védelmére. Targyalási hatánap f. é. decemb. 29-e d. e. 9 órákor Kirendelt ügyvéd Wittstock Károly.

A m. vásárhely megyei cs. k. törv. szék f. é. novemb. 5-ről 3611 sz. a. gyalkaluk gróf Lázár József örököseit, ellenők a cs. k. pénzügyvédség által a tanodai alapítványba tartozó 1500 ez. ft. tőke és kamatja iránt indított keresetvédelmére. Felelet-tételi határidő 60 nap. Kirendelt ügyvéd Gottschling Samuel.

A sz. udvarhely megyei cs. k. törv. szék f. é. octob. 18-ről 1380 sz. a. felhívja Ugron Maria örököseit, ellenők a cs. k. pénzügyvédség által a Maurer József tőmegének tartozó 40 e. ft. tőke és kamatja iránt indított kereset védelmére. Felelet-tételi határidő 45 nap. Kirendelt ügyvéd Schönbeck Kár. Matyas.

A m. vásárhely megyei cs. k. törv. szék f. é. novemb. 5-ről 1392 sz. a. felhívja Bányai Lázárt, ellene özv. Bányai Danielné és Bányai Amalia által a 12 számu ház eladásá iránt indított kereset védelmére. Felelet-tételi határidő 60 nap. Kirendelt ügyvéd Kozma András, helyettes Csongvai Károly.

A dézs megyei cs. k. törv. szék f. é. novemb. 11-ről 5275 sz. a. bakonyiszei Gov-rig Davidot mint Szamosújvár egyik képviselőjét, ellene Kolozsvári Orbán Lőrincz és Ferencz által 650 ez. ft. tartozás iránt indított kereset védelmére. Felelet-tételi határidő 60 nap. Kirendelt ügyvéd Dézsi, helyettes Bekony.

A szász régeni cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. novemb. 1-ről 2628 sz. a. felhívja felfalú Szabó Lajost, ellene kereskedő Hellwig Károly által 76 váltó ft. 31 kr. tartozás iránt indított kereset védelmére. Targyalási hatánap f. é. decemb. 29-e d. e. 9 órákor. Kirendelt ügyvéd Wittstock Károly.

A szász régeni cs. k. járáshivatal mint törv. szék f. é. novemb. 1-ről 2629 sz. a. felhívja lajosfalvi birtokos Szöcs Farkast, ellene kereskedő Hellwig Károly által 45 váltó ft. 6 kr. iránt indított keresetvédelmére. Targyalási hatánap f. é. decemb. 29-e d. e. 9 órákor. Kirendelt ügyvéd Wittstock Károly.

LEVELEZÉSEK.

Torda, novemb. 15. E napokban bizonyos tordai vadászok kirándulást tettek Aranyessék szomszéd helységei határára, kik esendőörökkel találkoztak, azok fegyvereiket, fegyverzsabadjukat, vadász ebeiket, fogott nyuláikat elvették, hihető azért, hogy más helység határára tilos a vadászat. Tordának erdejében, berkeben, tavain, szőlőhegyein, határan szomszéd vadászok vaddisznót, özöt, rókat, nyulat, réczét, szalonkát, snelfet kégyelmesen vadásznak, senki se bántja őket. Szomszédaink a patenst inkább megtartják, mint mi. Tordavárosa is kiadhatna baszonbérbe vadászatát s feleszségein ezzel is segíthetne. Mit! — kiáltanak aggyastán vadászaink, már ezt is zsidóknak akarják tan adni haszonbérbe, mint a pálinkát, jó olecon, hogy még is ok jó drágán mérjék vutkájak? Nem, hanem azért, hogy legyen az éji lámpák számára valami jövedelem, mert így azok is csak setétséget árasztanak.

Aranyos mellett berkeinkbe, mindenféle marha szabadon legel török-búzaszedés óta. Városunknak ez az egyetlen egy kies helye és

Jegybe járván, volt mátkája:
Tele volt a kamarája;
De mióta lett araja:
Mindenét elkölti rája!

Elvette, lett menyaszszonya:
Ki menyinyet házához hozta.
Azután lett menyecskeje,
Hogy ebből is legyen része.

E menyecske lett feleség,
A házán fele segítség.
De mióta hívja „nőnek”
Csak az adóssági nőnek.

A férfi volt ur a házán!
Tekintetben családjánál.
Most tegezi nő s gyermeke!
El is mult a tekintete!

Elitűnt tőlünk arany, kláris,
Ersényünk lett bugyiláris —!
Pénzünk sincs, csak a nótája!
Mégis ez éltünk kótája!

Girókuti.

A Magánhangzokról, a magyar nyelvben.

(Folytatás.)

b) Következnek a nehézhanguk.

Tulajdonképpen ezek is ugyan azon hangárnyéklatuak a megfelelő nyersekként, tsak hogy kiejtésük két oly hosszúság tart. E helyt azonban nem a kiejtés tartóssága, idő-tartási mekkorásága jó tekintetbe; hanem azon hangárnyéklati különbség, mely a nyers és a nehézhanguk között van; ámbár a hangzás nehézsége éppen a hang nyersségének tartóssága által áll elő. A nehézhangukat már tsak a rövidebb elnevezés kedvéért is meg kell különböztetni a nyersanguaktól; de azért is, hogy

a járatanabb nyelvbuvár a talán ismeretesebb nehézhanguk a megfelelő ismeretlenebb nyersekknek felismerésére és viszont ezek, amazokéra vezessék.

Nhézhanguk e következő hét Magánhangzó:

ā, ā, ā, vagy ā (nyelvészeti munkákban: aa).

Ez találatik a dunántúli, a palótz, s ritkábban a székei tájcsólásban is, p. o. tsanak = tsolnak; ā = alt, ātal = altal; batyán = bátyán; Pistaba = Pistabálya; āra = arra; amara = amarra; gazva = gazval, gazzal; nyarganak = nyargalnak; szāna = szálna; mia = mián vagy miatt, ha mégy = hova mégy.

ē vagy ē, ē, ē (ee).

Ez dunántúli, palótz és barkó hang, p. o. szeves = szíves; edes = edes; leleptem = leléptem; ke vagy ked = kend, kegyed, kelmed, kegyelmed; ēne = élne; ē-kene = elkélne; ēment = elment; lendit = leendit; emdöl = eendöl hb.; ere = erre; emere = emerre; mere = merre; vel = vól, vevél; ven = vön, veve; len = tön, teve; len = lön, leve; tens úr = tejsúr, tekintetes.

i p. o. hūn — hūn, hive; hīl = hūl, hível, vīn = vūn, vive; vīl = vūl, vível; giberedik = gimberedik; szīva = szilva; gīva = gilva, golyva.

ō, vagy ō, ō, ō.

Hientz, barkó és palótz hang, p. o. vōna — volna; vōt = volt; ōt = olt; ōta = olta; fot = folt; fod = fold; hod = hold; foka = folka; falka; honap = holnap; hōdog = boldog; hōta = bolla; balta; ōra (Erdélyben) = orra; pokō = pokol; bago = bagoly; sikōt = sikolt; rikōt = rikolt; bozot = bozont; omaō = almával; szomaō = szalmával; villāo = villával; botvō = bottal; tanona = tanolna, tanulna; fō-nagy = falnagy, falunagy.

ō, ō, ō, ō.

Dunántúli, barkó és palótz hang, p. o. fōd = föld; zōd = zöld; kōdōk = köldök; kōt = költ; ōment = elment; fōment = fölment; ōkōre = ökölre; hōgō = hōgoly; merōne = merülne; mōre = merre; erōkōdik = erōlkōdik; erōtet = erōttet; tōn = ten, teve; tōl = tel, tevél; lōn = len, leve; lōl = lel, levél; vōn = ven, veve; vōl = vél, vevél; ōn = en, eve; ōl = el, evél; tetōn = tetülék, tetszék; fekōn = fekülék, fekvék; regvō = regvel, reggel

ū, ū, ū, ū.

Dunántúli, gōtsei hang, p. o. fū = vadrtéze; szūfū (Erd.) = szulfū, lū = lō (Debretzen) mūka = munka; dūga = dolga; gondūam = gondoltam; parantsūta = parantsolta; tanūna = tanulna; indūnak = indulnak; porūnak = porolnak; fun = fūva; būn = buvék.

ū, ū, ū, ū.

P. o. sū (Erdélyben) — sūl, sūl, sūly; sūdō = sūldō; merūne = merülne; Dunántul: hūn = hūn, hive; vūn = vūn, vīve; fekūn = fekōn, fekvék, fekvék.

c) Tompahangu e hét.

a. Ezen pontos a-nak hazája Hont. Bárs, Nógrád, Erdélyben Udvarhelyszék p. o. m. gám, hárág, varták, vartátok, márha, Árpád, nyár, láng, hová.

e. Ez jellemzi a debretzenvidéket, de hallatszik a Székelységen is, p. o. sīr, pēr, nemēs, szēm, embēr hallod-e? és = is; hezzām = hozzám; reām = ream, rām; gyērta = gyartya, gyortya; gyēsznō = disznō; hērnyō = hirnő; dēska = doszka; vēsárnāp = vásárnap; pērānyī = parányi; pērgyō = pargyó; vēlla = villa; tsēdālatos = tsudálatos; nagy hajlandósága van az ō-be átmenni, néha ō-be is p. o. Tzēgléd = Tzigléd.

z. Divik a Tisza mellékén, a Dunán túl a reformátusoknál; de catholikusok száján ō lesz belőle p. o. fīl = fīl; sīket = sūket; dītsō = dūtsō; mīv = mūv; hīt = hūl; ūdō = ūdō;

ezt se oltalmazták meg rágásoktól, tördelésektől, rombolásoktól. Más városokban ily helyet öszszeg pénzrel, fáradsággal szerezhettek meg. Mi természetesen anyáinktól ingyen kapjuk s hihető éppen ezért számba se vesszük. Mult 1855-ben ennek pusztítását többen lónak megbüntették. — Jó lenne arról számolni!

Ha az erre felügyelőnek nincs széphez értésök, legalább vegyék elő gazdai tapasztalatukat, s jusson eszükbe, hogy ezen berkek mennyi gátnak, hídának, mezei és városi válnak, kutagásnak, dobosnak, városszolganak sat. eszköznek való fát adnak évenként és ezekért tartásuk becsben tartásuk tilalomban.

A város erdejét vagátja az előjáróság, s hordatja be rendelkezése alá. Ezen erdő fáját régen a nép használta el és ezért fizetett. Most ő marad a multak gyász emlékével — sohajjal — a majorsági pénzért pedig gvarapodik, hogy az előjáróság pontosabban kaphassa fizetését.

Mint halljuk, Kolozsvárt egy font marhabas árol 6 pengő krajczár. Tordán is annyit, itt hol a marha sokkal olcsóbb, az acsai kevesebb. Sertésus fontja 11 pengő krajczár. Ez így volt egész nyáron — így van most is. Mind ezek szerfeletti magas árak, mert a marha-ár nagyon le van szallva, le a kövér sertésé. Ebbe fel kellene lépni az illető vitéz uraknak s kérni az előjáróságot, hogy a belpécenyek, szegőriak és nyelvek jó izéből ucsudjanak ki, s szalisáts le a hus árát, mert ők oly drága áron meg unták enni a nyakat.

Sz. F. kereskedőket megintette az előjáróság, hogy palinkát ne áruljanak. Ők ezt nem, de rozsolist árultak. Ezért f. h. 12-kén megbüntették 25 forintig pengőben és minden rozsolisok elközöttatott.

Furcsább egy dolgot alig lehet gondolni ennél a tordai palinka-hasonbérnél. A városi polgárság a domestica cassán, s a község administralion segitni kívánván, le akar mondani palinka árulását jogáról bizonyos időre, természetesen, saját jogáról lévén a kérdés, olyan feltételek mellett, hogy a városban is segitse legyen, s a város kebelébe mintegy 400 család is, melynek a palinkaárulása, úgy szólva, kenyere vala, tönkre ne jusson. Egy szer csak kibolbolta, a városi ideiglenes előjáróság jog nov. 1. napján kezdve, csak a haszonbérletnek szabad palinkát árulni. Pedig olyan igaz, mint a napfény, hogy 1.) nem volt semmi licitatio, 2.) hogy a város, mint birtokos által alá írt contractusnak se hirt se pora. Hogy egyezik ez a felső rendelkezéssel, melyek minden közvagyon licitatio útján parancsolnak kiadni? Hogy egyezik ez a város javával, hogy kéz alatt egy jogot 8000 forintot adjanak ki, melyet licitatio útján két anyanyért adtak volna? Nagy feladást váltott el ez a tordai tanács, melyért lehetetlen, hogy a szeretet és igazságteljes legfelsőbb kormány által számadásra ne szoritassék.

Szinbázuk katonailaktanyává változtatik előjáróságunk által, udvarára pedig ló istalót építettek. Így gazdálkodnak nálunk! Minden évben más más helyre épül katonalovak számára istaló pénztárunk rövidítésére s mégis téli szalásáról sok szegény gazda marháját ki szorítja a katonaló csűrbe, ereszt alá, és az ezért díjt várja éven keresztül, kérésre kértést halmoz, pénz még se ulti markát.

Száraz öszünk van, vetéseinket az eiszapordott egerek pusztítják. Általános panasz az örlés szűke. Ilyenkor jól segitene egy házról házra vihető és használható stiriai száraz malom.

Göttingai levél. nov. 2-ról Barátom! Valami kitüntetésben szeretnék részesíteni. Mint nagy hölgyimádónak, adnék neked térdszalagot; mint buzgó és vallásos kereszténynek, szent Andrást rendeltet — Iha tudnék, de mit tud egy szegény akadémista? Bar zsemleire s tanórára jussanak fillérei! Bár magát tudja egy a hogy fentartani, nem hogy még kegyeleket osztogasson... Levelet írok én is; — ezt tehetem; remélem, a posta bélégydíjért nem lesz rám neheztelés. Írtam én már neked az észak tenger hátáról is. Kapd-e? Jaj, de hideg van a felé az észak felé! Brr! most is fázom, ha arra gondolok... Jelen levelem is egy nagy kitüntetés. Nem látod homlokán azt a nagy pompás festett épületet? Neve: Aula. Nem az, ami oly rossz hírbe jött volt egykor, — a göttingai egyetem, hol mi a jama-borság- és bölcsesség-tudományt tanuljuk. Itt van a híres Pater patriae szobor is. Ez a kutfő melyből egykor borzasztó szomjadat te is meg fogod enyhíteni.

Az egyetemi előadások javában folynak. Ez azt teszi, hogy oct. 15. a tanítás elkezdődött s a mely tanárnak hallgatója van — tanít, szabad előadást vagy felolvasást tart. Ez azt gyanitja veletek egy bizony: mintha lenne oly tanár is, kinek, nincs tanítványa vagy — mint itt mondják — hallgatója. Van biz itt elég... Én is akartam p. o. egy görög-irodalom-történeti előadást hallgatni Leusch professortól, ki híres nagy tudományú férfi; de nem akadt több hallgatója, csak én s még egy görög; tehát előadásával felmondott, mert háromnál kevesebbnek nem köteles tanítani. Tanár Benfei görög nyelvtani előadásaira alig akadtunk négyen. Lion tudornak Plutarch magyarázatára egy hallgatója sem volt. És ez sok tantárggyal van így. Sok előadási hirdetés, csak hirdetésnek marad — valóságga nem valik. Honnan van ez — kérditek. Mert a tanárok száma úgy áll az ifjúsághoz, mint 1—6 hoz; mert nincs kényszerített előadás, mert az emberek előítéletek, mert némely tanárnak rossz az előadása, mert tárgy, vagy a tanulók feletti vagy alatti áll... És még sok mert okozta azt, hogy némely tanár nem tanít s nem egy tanuló, akadémian sem tanul. Azonban vannak oly előadások is, melyeket számtalanon hallgatnak, így az Ewaldéit, Curtiusét, Ehrenfeuchterét sat.

En itt kezdetben mindjárt megakadtam hallgatandó tárgyakaimmal Ewald tanárnál. A tárgy, melyet előad: Bevezetés a bibliába. Felsőleges előadás! Legközelebből éppen azon eszközökről beszélt, mik által a bibliát megérthetjük. Ezek egyike a biblia nyelveinek tudása, melyek a zsidó, arami és görög, mert ezeken van írva. Ezeket tudni kell. A zsidó nyelvnek több tájkiejtései vannak — azt is tudni kell. A zsidó nyelv az idők során változásokon, alakulásokon ment át — ezt ismét tudni kell. Ismerni kell: Talmudot, Kabalaat, Massorát, és főleg a X. XI. XII. századbeli zsidó irodalmat. A zsidó nyelv megértését könnyíti a) a traditio, Septuaginta és a Misna. b) a hasonlító nyelv-tan. Más szóval tudni kellene: a pun, (carthagoi) arab, (nem bajos, mint a francia) szercecsen, assyri nyelveket. A végén kiült édes barátom, hogy a héber nyelvet és így a biblia tökéletes megértésére minden létezett és létező főbb nyelveket érteni kellene. Én csak a te tájékozódásra hoztam fel, mint a ki tudomásom szerint a héber nyelvet tanulod. Azért csak rajta. Legyen résznélről is Hunfalvinnak vagy egy társ. Eddigél az öszszehasonlító nyelvészetet csak egy tudósunk miveli. A mit tanit, hinnünk kell; a mit mond, rá eskünnünk kell — mert mást mondani nem vagyunk képesek. Ismét mondom barátom, rajta! Görönés az út; de mennyországba is

ilyen visz, — hátha neked is legalább dicsőseget adand.

Kérded, mit olvasok tanulmányaimon kívül? Az este a muzeumban egy folyóiratban a Kaspitenger ismertetését olvastam, komoly gondolatok, hullámzó érzések közt. Miért? Mivel e hely egykor ősapáink tanyája volt; mutatja ezt azon néhány helység-név is, miket szemem megakadt. Mangischlak, (hegy) Terek, (folyó) Krasnoi-Bugor, (bugor) = halom, krasznai halom) Karu-Bogus, (tenger-öböl) Madjar, Huiduk, Kuman (helység nevek.) Ki ne ismerne amaz első szóban a magyar magaslakra? A helységneveket is melleszói értelmökben i vel fejezi ki így: krasnoi = pesti. Hát ama népfajnevekben nem a mi magyar, hajdu és kun vörökonink (mert én, tudod, hogy székel vagyok) nevei vannak e maig fentartva. Kedvem lenne, ha ezt a roppant sok nyelvet tudnám, egykor odaütznék. Azonban, hiszen Körösi tán járt már ott? E könyvczime: Archiv für wissenschaftliche Kunde von Russland von A Erman XV. Band III-tes Heft, Berlin 1856. Az értekezés czime: Kaspische Studien von dem Akademiker Baer. Jó lenne valamely hazánkfiának — ott benn nálatok — tudtára adni; magyarrá fordítása vagy legalább megolvasása történet-búváinaknak és nyelvészeinknek nagyon érdekes és hasznos lehetne. Janus Pannoniusnak könyvtárában minő könyvei vannak meg. Ird meg nekem, kérlek. Ha jól emlékszem, Toldy Ferencz, tudós hazánkfi irodalom történetében azt mondja, hogy fontosabb munkái elvesztek. Nekem fontos ezt, bizonyos oknál fogva, — mi iránt majd felvilágosítalak — tudnom.

Nálatok a feledékenység, úgy látom, országos gyöngeség. Vagy csak a ki meszsze távol van, azt felejtitek? Nem szép töletek. E vad azonban nem téged illet; kiket? el is felejtettem, oly rég óta ígérték, hogy olykor fölkeresnek Sebah! Annál több időnk marad tanulásra. Annál inkább becsülünk tégedet s a ki olykor megemlékezésére méltat. Isten veled.

Külföldi.

KÜLFÖLD.

A keleti kérdés végleges megoldása még mindig naponként változó hírek ködhomályában lebeg előttünk. Mig egyik versio szerint Oroszország minden pontban engedékenykedni mutatkozik, másik szerint csak a kigyószigetet akarná feladni, a Bolgrad-kérdést pedig okvetetlenül új congressus által kívánna megoldva látni. Csak annyit mondhatni tehát bizonyossággal, hogy az orosz kabinet valamit engedni telt, s erre támaszkodva jegyzeteket is küldött Párisba, melyben a congressus egybehívását és az angolok, s osztrákok hazatakarodását szorgatja. E jegyzék Párisban igen kedvező fogadtatásra talalt, s a porosz kabinet is teljes szívéből pártolja az orosz követeléseket, a minthogy, ha nem erősítenék is feltennők a poroszról, miképp az nagy ügyeket fordít azon barátságos viszony lehetőségre megszilárdítására, mely Orloff lelkes kísérlete óta Orosz- és Franciaország közt kifejlődni kezdett.

Csak az a phlegmasz angol ne volna olyannyira nehézkes természetű, s közelednek már valahára egy lépésnyit az udvarias francia felé, ki a minden ároni béke Napo-

^{*) Nem vezi őn rossz neven, ha erre önt, minthogy éppen kezűgyében van, mint — úgy látszik — erre egészen hivottat, legalább kivonatos lefordítására fölkerjük. Szerk.}

leonjával méltán dicsekedhetik. Csak az a britt sajtó színnék már egyszer Aeolus minden szél-tömlőinek rakára lenni, a hol kivalt az orosz és francia finom füleknél oly kedvetlenül hangzó szélsópok orgonálnak. Mármár e durva hangok közé is vegyül egyegy gyöngédebb; hallunk azért még a zordabbak közül bár töredékesen egy pár hangot, mert igen sok erő s igazság van benne.

A „Post“ rajzolja az orosz diplomacia sajátos módszerét a szövetségek szétbontása és a forradalmak szítása körül. Egy se reg nagygnét, grófnét és más magas állású hölgyeket nevez meg, megannyi szoknyás diplomatakat, kik a legkeményebb téli napokban par force utazgatnak, hogy a Sz. Pétervárról vett parancs értelmében, a szárazföldet előkészítsék. Olaszországban, az orosz befolyás ugyanazon eszközökkel igyekezik az ellenségeskedést Ausztria és Szardínia közt szítani és elmergesíteni, azon reményben, hogy általános felkelést idézzen elő; Angliát és Franciaországot egymással villongásba hozni, a czarok politikájának pedig szabad jatekot engedni Moldva és Oláhországban, Görög, — Magyar (?) országban és tan Erdélyben is?

Jelenetkeny a szélsip hangja, mely Napoleon Lajosnak szól, s emlékezteti azon sorsra, melyet Franciaország korábbi uralkodói, maguknak az orosz szövetség hajhászata által készítették XVIII. Lajos, kormányának végső éveiben, midőn a különben éles pillantású király lélekben s testben elgyengült, Oroszország a Spanyolországba beavatkozásra csábította őt. Egy év múlva a halálra zaklatott fejedelem sírjában feküdt. Ha X. Károly azon tanácsot követi, melyet Talleyrand XVIII. Lajosnak és később a polgár király Lajos Fülöpnek adott, t. i. hogy az angol szövetséget keresse és annak állhatatos híve maradjon, a Bourbonház idős ága még most is a trónon ülne. De X. Károly az orosz érzelmű Polignacot választotta miniszterévé, ki jésuita fondlátai által, a nemzet undorát lazadást ingerelte. És Lajos Fülöp nem halt volna meg számkivetésben, ha Talleyrand tanácsának enged, és az angol szövetségnek híve marad.

Napoleon pedig híve marad az angol szövetségnek, ha hinni akarunk több rendbeli újabb tudósításoknak. Az „Advertiser“ levelezője szerint, a francia császárnak az angol frigy inkább szívén fekszik, mint gondolná az ember, s e frigy kedvéért némi miniszteri változások vannak kilátásban. Walewski követkepp Pétervárra vagy Nápolyra menne s Váillat marsall lenne utóda. Malakoff-hg pedig a hadügyi tárczát venné át.

Egy oct. 18-ki párisi levél szerint is, a földolagban kiegyezés várható nemcsak, s a „Constitutionnel“ főszerkesztője, ki még néhány nap előtt sarkányként okádta a langot Anglia ellen, most megújásodva, csak engesztelődes hangján szól. Ugyanelevél szerint, III. Napoleon az orosz kabinetnek odaműködik, hogy ennek az angol igények elleni szilasságot legyőzze. Alkudozásában különös nyomateköt tesz azon viszonyokra, melyek Franciaországot mindennek fölött kénytetik az Angliávali szövetség fenntartására. Sőt politikai körökben szó van Napoleonnak egy sajátkezezőleg a czárhoz írott leveléről, melyben ő jelen politikai cselekvésmódját kifejezni igyekezik. III. Napoleon megváltja, miképp Anglia a szerződést talán igen is szoros betűértelmében veszi; de minthogy hiába törekedett az angol kabinetet e részben más értelemtre rabolni, mitsem tehet ez ügyben, annál kevésbé, mivel a közvélemény is ez alkalommal határozottan Oroszország ellen fordult.

— A janikalei esemény, hol tüzes jegyzék helyett tüzelő ágyuk szerepeltek, lord

ünne = ünne; izen = üzen; ki = kü; kívül = küvül; külső = külső; mü = mü; ti = tü; ikerke = ükörke.

o. Ez kivált Erdélyben, könnyen a-vá válik; p o: hajdón = hajdan; majdón = majdan; társók = társak; városok = városak; lábót = lábat; vállaimót = vállaimat; sasót = sasat. (Id: a alatt.)

o. Ez ama rövid o, melyet Ketskémét, Szeged Körös, és Szekes-Fejermegyében Sukor vidékén de a Götsejben és a Szekelységben az e helyett ejtnek p. o: sör = sör, pör, nömös, szöm, embör, köll = kell; növekedik = nevededik; tött = tett; lött = lett; vött = vett; ött = ett, evett; ütött = ütötte; köző = kezé.

u. Ez könnyen v- vagy j-vé válik; szü = szív; szü = szij; hü = hiv; hü = hij; diu = div; sat. Lásd a kettős: iu példái közt fennebb.) Ide tartozik még: hamu = hamv; szaru = sarv; daru = darv; odú vagy adú = odv vagy adv; olu = olv; fal = falv sat.

u. Ez a Tiszamellékin a catholicusoknál és a Dunamellékin divik; (lásd i alatt példái); de válik v-vé s p. o: nedü = nedv; redü = redv; kedü = kedv; enyü = enyv; fenü = lenyv; penyü = penyv; fekü = fekv; eskü = eskö; esküv = eskv- és, tetü = tetv- és; ötü = ötv- és; ütü = ölv- és.

d) Éleshangu van öszszesen hét.

Ezek meg tulajdonképpen ugyan azon hangárnyéklatuak a tompákkal, tsakhogy két oly hosszúak; itt azonban nem hosszúak hanem hangárnyéklati külfönségök jó tekintetbe. A gondolkodás szoros törvénye szerint hangárnyéklati tekintetben a Magánhangzók tsak két fajnak; mert a nyersék a nehezekkel, a tompák megint az élesekkel tsak egy-egy felekezetűek; de az einevezésben szükség s rövidség a fennebbi osztályozásra kész.

a p o nyár, kár, tár, vár, vásár. Válik néha e-vé p o: odább = odébb; hátrább = hátrébb; tovább = tovébb; hamarább = hamarébb; arrább = arrébb sat.

e. p. o. tér nyér, kér vér hallod-e? (Erdélyben)

Ez az e-és i-hez szit s ezekkel kivált a Szilágyságban és a Götsejben, de még az irodalmi nyelvben is föltserél-

telik; p. o: szép = szíp; tanét = tanit; gvarapét = gvarapit; kép = kíp; fél = fil; szél = szil; élet = ilét; szilva éz = szilva-iz; méh = mihe; édes = ides; kényes = kinyés; kezét = kezit; fejt = fejit; izébe = izibe.

i p o iz tíz, víz. E helyett a székelgy gyakran e-t ejt.

p. o: szíves = szíves; ifiaszszony = éfiaszszony.

o. p. o: pör, tör kór. Néha az u-ba megy által p. o: koszoró = koszortú; fúró = fúru; savanyó = savanyu.

o. p. o: kö bö, vö, lö szö. Ez hajlandó u-be átmenni, p. o: kö = kü; szöts = szüts; sürö = sürü; szörö (= szörö) szörü

u. p. o: bú, fú, szü.

u. p. o: bú, nyüf fú szük sat

Megjegyzés: hogy minden nyershangu Magánhangzó a megfelelő nehézhanguval, és minden tompahangu a megfelelő élesssel továbbá minden nyershangu a megfelelő tompahanguval és minden nehézhangu a megfelelő élesekkel még szorosabb rokonságban vannak, mint a fennebb említett átmenetek, melyeket éppen figyelmeztetésül említettem a végett hogy a magyar Magánhangzók nem tsak különbsége, hanem költsönös rokonsága is könnyebben átlátható legyen. Végre is azok n ind egyeredetűek, mint egyhasiak, mindnyája a kettős-magánhangzókbl fejlődött melyek által egyenes vonalban a koakolással függennek öszsze.

Ezen mindenképpen öszze- viszszaöszött rokonságunknál fogva minden Magánhangzó mindegyik társával feltérrelhetetik a szó alapértelmének változása nélkül, mi által a magyar nyelv tsaknem véghetetlen, de mindenesetre valamennyi más nyelvenél feljebb való hajlékonyságot, változatosságot és gördülékenséget nyér, mely tulajdonságainak és előnyeinek kárvalása nélkül e 28 Magánhangzó, egyikéről sem mondhat le bár mi hír-neves nyelvész kedvéért sem. s ezen rokonságunknál fogva vegre mindnyája a magyar nyelv első értelmes szavára s minden Névszónak és Igének képzőjére t. i. a harmadik személyi Névmasra: az o-re vivődik v-izsza.

Történet, hogy részint a ang kellemet vadászván, részint az írást nehezítő s a nyomtatást dísztelenítő pontozást retelven az irodalmi nyelv a nehéz és a tompahangukat egy időben me-reben kizárta s tsak a nyersékekkel és az élesekkel ölt. De a közelebbi időben az ez által a nyelvbe bétuszott egyhanguság ész-

revétellett; melyen segitendők újabb íróink, az é-nek fölvetélett; sürgötték, sőt a Magyar Nyelv Rendszere (közre bótstát a M. T. Társaság, Budán 1846 ban) már útastitást is ad a 133, 147, 148 sat. lapján, hol kívántassék (pontozott) é, hol (pont-nélküli) e. Azonban mind a 28 Magánhangzó egyenlő jogu magyar hang, és a (pontozott) é példájára illető birodalmába viszszafeleztelendő. A nehéz- és a tompahanguknak az irodalmi nyelvbl igazságtalan kizorolásuk oda vitte dolgukat, hogy legjártsabb nyelvészeink sem ismerik már a (két-pontos) I, a (pont fölött vonallal biro) i, a (pontos) o (vonallal biro) o, (hárompontos) ö, (a két ponttal és fölötté álló vonallal biro) ö (pontos) ü, (vonalas) u, (három pontu) ü, (két pontu és fölötté vonallal biro) ü, hangokat, holott a nyelvben megvol-tak, a mint a fennebbi példákbl láthatni, és nem tsak az a' és e' faának hasonlaga (Analogiaja) vezeti a nyomozott rájok, hanem a figyelmes hallgató határozottan megkülönböztetheti és megtanulhatja kiejtésüket is hazájokban a nép szájából. Igaz, hogy szertelen megszaporodásnak vagy öszszetorlódásnak a nyelv kellemlenő újabb, talán még saigóbb tsorbat ejthetne de az élő magyar nemzet kellemléretet tudni fogja majd e szélsőség káráról is megöni. III. mérséklettel vegyülvén a nehéz- és tompahanguak a többiek közé, még elé kell hogy segitsék a hangkellemet, valamint a zenében is az öszhangok halmozódásból eredő egy anguság azoknak a viszsza s hangokkai vegyülése által a legkellemetesebb változatosságu hangegyezessé, harmoniává lesz.

Valamint a pontos é nem tsak a hangkellem tekintetéből hanem a ragok és képzők viszonyainak megkülönböztető bé-lyegzésére, sőt a szók értelmének megkülönböztetésére is hasznosan alkalmaztatott: úgy helylyel közel felsőjágk találni illendő helyöket a többi tompa hangu Magánhangzók s még a nehéz hanguak is P. o: akaratunk ellen is ejtegetjük e szót: l á b különösebb értelméhez képest hol így: lábót, lábók t. i. mikor földlából van szó, hol pedig lábát, lábák. Szintugy más láb-ok és lábák, meg más lábók és lábuk; más asztalok, meg asz-taluk vagy asztaljuk; más kezek, meg kezék, hol az utósó e pon-tozva van, kezök vagy kezük sat.

(Folytatjuk.)

Dr. Engel József.

Stratford és Buteneff urak kölcsönös felvilágosításait által ki van ugyan már egyenlítő: mindamellett is nem volna érdektelen, az ügy folyamáról valamit bővebben is tudni. Mint a „Presse”-nek írják Stambulból, az Oroszország iránt ellenséges érzelmű a bázis törzsek tengeri úton lözzerrel segélyeztetnek. Szükség volt azért orosz ágyúszázadokat küldeni a Poti és Anapa melletti partok őrzésére, a melyek több gyanús naszadot el is foglaltak.

— A „Journal de Constantinople” jeleníti, miképp a Persiában levő francia követ Bourée, Teheránt odahagyta. Ezt kívánta az angol kormány is a francziától. Várjuk el im már, ha elfogadják-e Párisban Ferruk-khánt, az utban levő persá követet. Eddig, híreink szerint, lord Stratford e részben mire sem tudott menni, s franczia követ Thouvenellel szemben kudarcot vallott.

— A török ministerium véglegesen megalkut Resid pasa nagyvezírsége alatt; első nagyvezír, Ali pasa külügy. — Riza pasa hadügy. — Mustafa pasa tárczanélküli miniszter. Fuad pasa kilepett. A török krízisnek e szerint vége.

— De nem lesz oly hamar vége a napolyi krízisnek. Napolyból nov. 13-ról írják a „Times-nak”: Sajnálattal kell megjegyeznem, hogy azon eljárásra nézve, melyet az itteni kormány kezdettől fogva követett, mindeddig egy csepp változás sem történt. S ezt nem a francziák és angolok elleni makacsságnak kell tulajdonítani, hanem azon királyi meggyőződésnek, hogy a rendszer jó, miből következik, hogy legkisebb kihatás sincs változásra. — Es most Párisból nov. 20-ról a azon távirati sürgönyt olvassuk, hogy Antonini marquisnak kiadták utlevelét. Franciaország talán, ha már másutt nem, Napólnál a kar Angliának egy kis engedménnyel kedveskedni, s ha Angliának csakugyan van komoly szándéka Napoly irányában, ideje immár egy kis bizonyítványt adnia, hogy képes egy több felvonáson keresztül hatalmas dramát legalább az utolsó felvonásban érdekessé tenni.

— Dufour thok, mint régi jó ismerőse a császárnak, a legszívesebben látott vendég az udvarnál. A császár ugyan kezdetben ismét a royalista foglyok szabadonbocsátását sürgette, de ezen kívánatával a svajci küldött felvilágosítása folytán, nemileg felhagyott. Azt hiszik, hogy a nyugoti hatalmak valami közvetítő javaslatot tesznek a Poroszországnak pénzbeli kárpótást ajánlanának. A porosz egyebiránt három hadtesttel fenyegetőzik Svajc ellen. a német szövetség is hatályos támogatását igérte s elméletileg már meg is adta, — gyakorlatilag majd később adandó van meg.

— A gőz is enged az „olasz hagyományos szokásnak”. Közelebről a Roma és Frescato közti vaspálya-vonat ki lön rabolva. A körülmények, melyek közt a maga nemében egyetlen remeklés történt, valóban komikusak. A banditák ujanozták az éjjeli jelada-

sokat, melyek következtében a vonat megállott, s az utazók szépen kifosztattak. Bizonyosan furcsa egy ötlet volt ez, méltó azon classikai földre, melyen támadott. A civilizációval a haramiaságnak is haladnia kell. Ha a franczia lapokból közölt történetek non verro, legalább bene trovato!

— Bajorországban nem csekély izgalom terjeng a protestáns lakosság között. az evangélikus papság az iránti törekvései következtében, hogy szigorúbb egyházi fegyelmet, fűlbegyónást s több a protestantizmus szellemével ellenkező rendszabást akart behozni. Nemetszág több államában hasonló törekvések és ellentéreknek tüneteinek fel a jelen pillanatban. Mint Nürnbergből írják: ott és más városokban s még falukon is rendkívül zúgnak az evang. egyházi főtáncs utóbb kibocsátványai ellen, melyek, mint látszik, a lelkeseknek híveik felett némi felügyelő egyházi büntető hatalmat tulajdonítottak. A „Wandl” után közöljük a nürnbergi evang. egyház község nagyszámu tagjai által a vallás terén hátralepés ellen tett óvások imé sorait: „Egy látszólag ártatlan törvény, mely az orosz parasztnak megtiltja bizonyos dögvész ideje alatt az udvarabóli eltávoztást, minthogy a dögvész megszűnté után el nem töröltetik, ugyanazt, örökös szolgaságba juttatja a mi papjainknak megadott bírói és büntető hatalmunk reánk könnyen eretnek-üldözéseket s több efféléket hozhat. Ez okból kötelességünknek tartjuk, a papság egy részének, a szellem szabadsága, a keresztény szeretet és türelem, az Istenség méltósága, a tudomány előhaladása és a közérköcsiség iránti ellenséges irány ellen nyíltan és leplezetlenül nyilatkozni és kimondani azt, hogy mi azon elveket, melyeket a protestantizmus előidézt, és melyeket a legnemesebb emberbarátok az utolsó századok legnagyobb gondolkodói érvényre emeltek, szilárdul megtartjuk és pedig:

1) hogy a hit tökéletesen szabad legyen, azaz, hogy mindenki csak azt tartsa igaznak, a mit a tett tanulmányozás és saját belátása szerint igaznak tart; 2) hogy hitdolgában semmi kényszerítő hatalom fenn nem állhat, vagy is, hogy senki sincs jogosítva a maga véleményét, mint egyedül igazat másra erőszakolni;

3) hogy papjainkat egyedül a hitazonok hivatal, a teremtes nagyságának, a bölcsesség, erény, szeretet és igazság tanainak hirdetése illeti meg, oly tanoké tehát, melyek a törvények erejét növelik és oly cselekményekre vezetnek, melyek a törvényhozó figyelmét, a bíró büntető karját kikerülik, és melyek vigaszt nyújtanak az élet küzdelmeiben; hogy ellenben nekik nincs joguk, maguknak isteni, bírói vagy büntető hatalmat tulajdonítani;

4) hogy a hajlamok, melyeket a teremtes embernek épp úgy, mint a föld minden teremtményeinek adott, és melyek nélkül a teremtes fenn nem állhat, a pogári hatalom rendeletei által igazgathatnak ugyan, de a valóság terében, és még kevésbé a papság ural-

ma alá nem tartoznak;

5) hogy az ördög, — gonosz szellemek, — a haragvó, boszút, gyilkosságot követelő Istenségről és teljesen megromlott emberi természetéről tanok épp oly kevésbé illenek korunkhoz, mint a lefolyt századok sok eszméire, egyoldalú, barbar értelmezésben közölt dalai, mondai;

6) hogy minden hittekinélv elvetendő, miután nem létezik ember, ki fel volna jogosítva pécsetjét egy századra, annál kevésbé a következő századokra rányomni, minthogy más idők más szokásokat és nézeteket szülnek, és reánk nézve szabályoz nem lehet az, mit ez vagy amaz gondolt, hanem, hogy mi a mostani tapasztalataink és ismereteink szerint legnyitók képesek gondolkodni!

E tiltakozás mellett a bajor királyhoz egy formászerinti kérvény készült, s küldetett el nov. 6-án Münchenbe. melyben Nürnberg város legtekintélyesebb polgárai sérelmeiket a trón elé terjesztik, s a papságnak és a főconsistoriumnak a bajor magna-chartába ütköző eljárása ellen oltalmat a fejedelemtől keresnek.

Közelebről a nördlingeni egyházközség is csatlakozott a nürnbergiek szerelmi feliratahoz. Aláljában a protestáns hívek protestálása oly heves kezd lenni, hogy a főtanács hirszerint azon járta az eszt, hogy kiadványait visszavonja. Egy közelebbi szövegben hosszadalmasan igazolja magát a főtanács, s igyekezik az ok nélkül rettegésbe jött kedélyeket megnyugtani.

— Ausztria és Poroszország nem rég jegyzeteket intézett a dán kormányhoz, sürgetvén azt, hogy az öszalkotmány terjesztse a holstein-lauenburgi rendek elé. December 10 ke mint végvártdó lön kiállításban helyezve, a meddig a két német nagyhatalom a további lépésekkel varakozni hajlandó. Azt várják, hogy a dán kabinet még e hó lefolyta előtt nyilatkozzon fog arra nézve, vajjon hajlandó-e a két német nagyhatalom kívánatának engedni. Ha addig kielegítő válasz nem érkezik, a nagyhatalmak a német szövetséget a Holsteinban beavatkozásra szólítandják fel. A dán kormány ezek folytán, csak ezen alternatíva közt választhat: vagy maga lép föl kezdeményezőleg a hercegségek alkotmányos jogainak helyreállításában, vagy ezt a német szövetségnek engedi át. Mindkét esetben a holstein-lauenburgi hercegségeknek kedvező eredmény nem csak biztosítva van, hanem mielőbb is várható. Ez eredmény előidézése végett Dánia utalva van, a hercegségekből rendelket legrövidebb idő alatt, egybehívni s az adott alkotmány fölötti nyilatkozataikat elfogadni. A szövetséggyűlés majd, ezeknek tudomásuk vétele után megfontolandja, mit parancsol kötelessége. A dán kormány szeretné e Holsteinnal bajt európai congressus elé terjeszteti; de ez a német szövetség elé tartozik, mint a mely a hercegségek külön alkotmányát a dán felsőség alatt biztosította. Hasztalan beszél a dán sajtó oly hetyke han-

gon: „Mit csinál Poroszország Posenben, s mit csinál Ausztria Magyarországgal. Avagy háborúja-e valaki ezen államokat azon országok igazgatásában? A mily kevésbé veszi magának valaki e jogot, éppen oly kevésbé van joga mind Ausztriának, mind Poroszországnak Holstein és Lauenburg dolgaiba szólni.” A franczia kormány felhívott közbenjárása is alig fog a dán kormány célzatainak kedvezni. A német szövetség majd módot talál kiegyezkedni a dán kormányval úgy, hogy a dán kecske is jöjjakjék, a holsteini káposzták is megmaradjanak. — A dán király, mint rebesgetik, készül a trónról lemondani, azt nagybátyjának adván át, ki maga is már nem mai ember — s hasonlólag magtalan.

Köpenhágából írják, miszerint aminap tartott katonai manoeuvreknél, melyeken a norvégiai alkirály jelen volt, több szerencsétlenség történt; ugyan is a dán és német katonák puszkavesszőkkel löttek egymásra. Több katona halt meg seibeiben. A dán és német elemek ezen ellenséges viszony már régi keltő, s a dán kormány újabb időben nem sokat tett ez elemek kibékítésére, sőt a holsteini és schlesvigi németiség nyomásával még vérzőbbé tette a sebet.

November			
Bécsi börze	20	21	22
Államkötélvény 5%	8 1/2	8 11/16	8 1/2
854-ki kölcsön sorsh	260	260	259
839-ki „	125 1/2	125	125 1/2
854-ki „	108 1/2	107 3/4	108 1/2
Tiszai vasutrézvény	102 1/2	101 1/2	102 1/2
Nyugoti „	105	202 1/2	102 1/2
„feletti „	—	—	—
Északi „	253 3/4	251 3/4	25 1/2
Francia „	3 5	5 3	5 1/2
Nemzeti kölcsön	83 1/2	83 1/2	83 1/2
Bankrézvény darabja	1066	1057	1065
Földterment kötelezvény (Austria)	86 3/4	87 1/4	87 3/4
Földterment. kötelezvény (Magyar)	75 1/2	74 3/4	74 3/4
Dunagőzhajózási részv.	580	575	580
Augsburg „	106 1/2	106 3/4	106 3/4
London 1 font sterling	10 17	10 17	10 17
Páris 500 frankért	125 3/4	123 3/4	123 3/4
Cs kir arany	9 3/4	9 3/4	9 3/4
Ez st.	8	8	8

Gabonaár bécsi mérő, p. p.
Kolozsvár nov. 20-kán. Búza 3 ft. 44 kr. Egybúza 2 ft. 36 kr. Rozs 1 ft. 44 kr. Árpa 1 ft. 38 kr. Zab — ft. 54 kr. Török búza 1 ft. 16 kr. Burgonya 1 ft. — kr.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

H I R D E T É S K.

(43)

Fris szállítmány!!!

Csász. kir. legfelsőbb szabadalommal és a magas porosz kir. orvosügyi ministerium jóváhagyásával.

BORCHARDT

orvostudornak

GYÓGY-FÜSZERES

NÖVÉNY-SZAPPANJA

számos növényi, névszerint fűszeres és áther-olajos anyagok kívül tartalmaz még számos alkatrészeket is, melyek ezen szappan hatályát sajátosságossá és jellemzővé teszik. Az nem csak hogy a bőrt puhán és hajlékonyan tartja, s ezáltal annak kigőzölgesét szabadá teszi, hanem vegy-alkatrészei által felszívólag és változtatólag is hat a bőrre, az alhártyázatra és mirigyes létszerekre, s azokat ujitott tevékenységre ingerli. Dr. BORCHARDT növény-szappanja ennél fogva éppoly jeles szőpítő, mint alkalmas szer az anynyira terhes szőpítő, pőrsedékek, fakadékok és más bőrtisztatlanságoknak gyengéd módon és rövid idő alatt eltávolítására.

A Dr. BORCHARDT-féle Növény-szappan zöld betűkkel nyomott fejez s az itt álló bélyeggel ellátott eredeti pakétácskában árultatik s Kolozsvárt csupán WOLFF J. gyógyszerüzében található, és Tordán WOLFF GÁBOR gyógyszerésznél.

(41)

Szénaeladás.

A tekei járásban, Budatelkén, m. báró Bornemisza János úr udvarában és hodájánál, mintegy 120 szekér széna eladó. Ezen széna, az egész menyiségben, a mostani magas széna-árhoz képest, jutányosan megkapható. — Erről bővebb értesítést kaphat a venni szándékozó Kolozsvárt, b. monostor-ulezában a 194-k szám alatti háznál; személyesen vagy bérmentesített levelet általa.

(35)

Alólirt bátor a t. cz. közönségnek becses figyelmét felkérni azon különösen finom kávéra és minden egyéb más fűszer áruira, melyekkel kereskedését Európa első p. acairól, ugymint: Triest, Hamburg és Londonból ellátta nem különben többféle borok, bel és külföldi rozsolisok, friss zardella, kisebb és nagyobb szelenczékben, thea és rum a legjutányosabb árba kaphatók,

Kolozsvárt,
 Tauffer Ferencz
 Fűszer-porczellán és üveg-kereskedésében

Nyomatott

(10)

SEIDLITZI PORA.

Az utolsó párisi világműkiállításán a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egye-egyedül jutalom-medallere.** s a nemzetközi bíróság ezen souverain ítélete által megegyezhetetlen bizonyítvány van adva arról, hogy ezen készítmény minden kül- és belföldi ilyszertű készítményeket jóságával és becsességével felülmúl.

Egyedüli központi szállító raktár: Bécsben a Gólya ezimerű gyógyszerüz, „Tuchlauben, a Wandl-hotell 1 szemből.”

Egy bepecsételt satul ára: 1 ft. 12 kr p. p., a melyhez pontos használmódi utasítás van mellékelve, különböző nyelveken.

Főraktár Kolozsvárt: RITTER TRAUGOTT özevegye gyógyszerüz-tára, b. Monostor-ulezában, Szászvárosban SPECH gyógyszerésznél. Beszterczén SZONGOTT, Déván BÜCHLERNEL.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darr's Leberthran-öl!) eredeti minőségében illatos főtészta. Pyretrin szajmosó, a fogak és foghús tisztán és épen tartására, fog-cseppek, hűlésből eredő súlyos fogfájás ellen.

(44)

Figyelmeztetés a gazdasági egylet t. cz. részvényeseihez.

Az egyleti választmány rendelése következtében, tisztelettel kérem a t. egylet t. cz. részvényeseit, hogy a lefolyt időre, a t. alapító urak alapítványai, a rendes részvényesek pedig az évenként kötelezett részvényutáni még bé nem fizetett jarandóságot f. évi december végéig a kezelemem alatti pénztárba befizetni vagy beküldeni méltóztassanak.

Kelt Kolozsvárt, nov. 26-kán 1856.

Nalaczi Farkas, egyleti pénztárnok

Figyelmeztetés a gazdákhöz.

Látván a gazdasági egylet, hogy mind a nyári istalozás napontai elterjedése, mind ősz vetéseink nagyrészenek elpusztulása okvetlen szükségessé teszik jövő tavaszszal aktakarmány-fűvek s takarmány pótnövények nagy mértékbeni vetését, kolozsvári kereskedő Dietrich

Sámuel urat megbizta a kellő magvaknak, az egyesület firmája alatt, meghoztatására. Dietrich úr kötelezte magát, hogy a választmány által szükségesnek ítélt magvakat, u. m. búk-könyt, hazai és franczia luczernát, veres lőherét, esparzette, lőbab, burgundi répa, tarló répa, phleum és lolium fajakat, rigai lent stb. a választmány által kijelölt bel és külföldi legbiztosb magkereskedőtől nagy mennyiségben meghozatja s azokat a választmány által meghatározandó áron fogja árultatni. A megrendelések szóval vagy postán levélben Dietrich Sámuel urhoz intézendők, legfőlebb dec. 15 ig, hogy rendeleteit a szerint tehesse meg, s a kívánt magvak a kellő időre megérkezhesse. A november 9 kén tartott választmányi-gyűlés meghagyásából,

Nagy Ferencz, titoknok

Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár